

Juan Jose Errasti Juaristi

*Azkoitia,
Gipuzkoa
(1922-2014)*

Aurkibidea

Biografia

Azkoitiko Izarraitz auzoko Iparragirre ("Epelarre") baserrian jaio zen 1922an. Ama Atanokoa zuen eta aita Iparragirren bertan jaioa, nahiz eta gurasoak Ureta baserretik etorriak izan. Umetan Agirrebasarte ("Agarre") baserrian ibili zen eskolan eta 14 urterekin Apalsagasti baserrian egon zen morroi. Soldadutza Donostian eta Orion egin zuen hiru urtez.

Zintak

AZK-011

- **Proiektua:** Azkoitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-03-13
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k):** Elxpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Baserrian ganadua zaindu eta soroko lana

- **Erref:** AZK-011/002
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:01:04. **Bukatu:** 00:01:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Etxean ganadua zuten: ardiak, behiak, behorrak, etab. Artoa, garia, orbela, eta baserriko beste zenbait lan lantzen zituzten.

Transkripzioa

-Ganaurik eta bazeukazuen?

-Ganaua. Dana ganau artien ibilli naiz ni neure denpora guztixen. Beste lanik ez det ein. Lana bakarrik. Ostientzien ezer ez.

-Artzai edo?

-Danea. Ardixek beti eki dittu(g)u te, bihorrak´e bai te, behixek´e bai te, idixek´e bai te. Lehenoa baakizu, tratoreik ez zan eta holaxe, idixekin gustora.

-Ze lan egitten zittuzuen ba?

-Artue sail galantak, arbi-sail galantak, eta gari saillek´e bai. Garue ekarri te, egurretan´e bai te, orbela´re bai te. Dana, baserriko lana bete-betian.

2. Eskolan Agarre baserrian, Azkoitian

- **Erref:** AZK-011/004
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:03:07. **Bukatu:** 00:04:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolan Agarre baserrian ibili zen, Azkoitian. Ingurua azaltzen du. Dotrina ikasten zuten, baita geogarfia, matematika, etab. ere. Juan Josek ondo ikasi zuen idazten eta irakurtzen eta beste umeei dotrina erakusten aritu zen. Neska eta mutilek elkarrekin ikasten zuten.

Transkripzioa

-Eta eskola ta?

-Eskolan? Agarren. Agarren eskolan. Hori dao Santakruztik bela, hortxe Agarre. [...]. Agarren ibilli giñen Trinokin.

-Eta ze ikasten zenduen eskolan?

-Ze ikesi? Je-je, dotriñie, errezatzen eta hola. Erakusten zun. Baiña ume zarrak askotan tulie egin ber zala eta jun ez eta hau eta hori tte; baiña erakustez erakusten zun, Geografixe ta Gramatike eta kontu-ataratzen, dividir eta hoixek ikesi giñuzen. Oiñ izkribitzen ´e bai, iskribitzen nik ondo ikisi nun. Pentsaizu, sankristixan ibilli bihar izeten zan ordun dotriñie eitteko, dotriñia ikesteko komunixe eitteko. Maixu eon nintzen dotriñie erakusten bestiei, eta letzen dezente ikisi nun. Oiñ ´e letze(n) (d)et baiña oiñ asko atrasaute. Letzen eta izkribitzen ondo ikesi gendun orduko.

-Neska eta mutil danak batera?

-Baitte. Haure hantxe ibili zan. Ordun ein nun lagun.

-Eskolan batera. Neska eta mutill batera.

3. Ia dena euskaraz ikasten zuten

- **Erref:** AZK-011/005
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:04:53. **Bukatu:** 00:05:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskaraz egin ohi zuten eta erdaraz ezer gutxi ikasi zuten eta horren gabezia sumatzen du.

Transkripzioa

-Euskeraz edo erderaz?

-Hortxe faillue. Hortxe faillue izugarrixue. Euskeraz. Erderaz ez gendun ikisi. Soldautzen, gero aittauko deu soldautzia, faillo ikaragarrixe. Euskeraz beti, erderaik ez zigun erakutsi.

-Eta euskeraz hitz egitea ez al zegon debekatuta?

-Orduan, gu txikixak giñanin? Be! Orduen ez zeuan holako..., gero zien kontuak hor. Orduen ez zeon holako kontuik. Dana euskeraz eitten zun.

Erderaz erakutsi baligu bai hobe, baiña faillu ikaragarrixe erderaz ikisi eza. Hamen bertan ointxe ´re faillue billatzen det erderaz ez jakiña.

4. Soldadutzan Donostian eta Orion

- **Erref:** AZK-011/006
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:05:33. **Bukatu:** 00:08:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Soldadutzan Donostian eta Orion egon zen hiru urtez. Lehenengo sukaldarako egur-txikitzen eta ondoren sukaldari lanetan aritu zen. Juan Jose

"primera compaña"-koa zen eta gerra ondorengo garai hartan, Frantziatik Nafarroara etortzen ziren makiak harrapatzera joan behar izan zuen negu batean.

Transkripzioa

- Eta soldautzara jun giñanien berriz, soldautzara jun arte Donostiara ez dakit sekula jun ete nintzan.

- Nun egin zendun soldaduska, Donostin?

- Donostin banderia jurau arte eta gero Zurai gaiñin (Zudagarai), Alto de Orio, Aiako kruzie badago, hantxe ein gendun. Banderie jurau gendunin hara etorri giñan eta hantxe ein gendun soldautzie. Ixe dana.

- Eta ze rekuerdo dauzketzu soldaduskakok?

- Soldauskakuek, lenengo egon nintzen, banderia jurau eta etorri eta egur txikitzen kozinan. Gero kozinero jarri nintzen, ta bi urtin kozinero egon nintzen. Eta ondo. Neure burua famatzie da, baiña oso langille egokixe nintzen, eta kozinan ´e, "oin ez dezu asko eitten" esaten diabe, baiña kozinan ´e asko ikisi gendun, asko. Kuadrillako bat koziñeru konpletue. Han askotan bertan ikesittakuek izaten die koziñeruk, baiña berez koziñerue zana Corellakua. Oso zera ninduen, hartue, eta harek asko-asko erakutsi zin harek. Bestela ´re, lelengotik gosie egon zan, baiña gero ofizialak eta txandan, konpaiñie batak, txandan eitten zebeu hillekue, ta batak baiño bestiek hobeto ematen hasi zien, eta jesus!, ze koziñek ein biher izeten genduzen guk, ze koziña. Baratxuri tortilliana eittera aillegau giñen eta pentsa eizu. Tortillie ez emakumiek eitten deben moduen, hartu ta bli-blat-blat eta fuera! Koziñeruk bezela, beharko ikisi.

- Eta zenbat urte in zittuzun soldauskan?

- Hiru. Gero hortiken makisetara ´re jun giñen.

- Noa?

- Makiseta. Zuk ez al dakizu oin ETAkuek, nik kontu asko dauket, ETAkuek esaten da ba oin, ETA. Ordun gerra ondue zan haure, eta makisek Frantzitik etorri eitten ziin Naparrura. Ta hadxek harrapatzera, "Primera Compañiakua" nintzen ta Naparruara bi neguten edo gure konpaiñidxe jun zan. Ni baten jun nintzen, baiña bestiek jun zien. Baten jun nintzen, lelenguen, eta bigarrenien ez nintzen jun zeatik batailloie zeuen eta ni neon koziñero aurrien eta, ni alde eginde ba batailloien akats ikeragarriye, ez zeula zera eitten, [...] berak arreglauko zebela baiña nik gerau ein ber nula. Eta halaxe gerau nintzen Oriyon.

5. Barrakoietan lo egiten zuten

- **Erref:** AZK-011/007
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:08:16. **Bukatu:** 00:09:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

Soldadutzan barrakoietan lo egiten zuten. Etxera etortzeko baimena izan arren ez zuen etxerako ilusiorik izaten, gustura pasa zuen soldadutza eta gainera beharrezkoa zen hango sukaldean.

Transkripzioa

-Eta halaxe egon nintzen, hantxe, jangoiku bezala, nahi nun moduen egon

nintzen. Lana bai, baiña bestela han alboko kuartel batel lo ein eta, barrakoie, barrakoitan eta, ez listaik eta.
-Kozinatik aparte ze lan itten zendun?
-Ezar ez, ezta ezar'e. Ez perolaik garbiu; ipiñi bakarrik.
-Eta batere permisurik bai etxera etortzeko?
-Bai. Batzuetan egoten zan permisue. Ni ez nintzen askotan etortzen. Eske han ze haundixe eukitzen nun, eske haundixe. Palta haundixe eitten nun alde ein ezkeo ta, gutxi etortzen nintzen ni, eta gaiñea gustoa egoten nintzen hor. Ez nun eukitzen batzuek bezelako tiririken etxea etortzeko ta. Andragairik ez neuken eta horregatikan ´e trankillago egon ´e bai han. Eta halaxe, bai.

6. Azkoitiko Apasagasti baserrian morroi

- **Erref:** AZK-011/008
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:09:10. **Bukatu:** 00:10:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

<p>14 urterekin bi urtez morroi egon zen Azkoitiko Apasagasti baserrian. Beti ganadu inguruan ibiltzen zen Juan Jose.</p>

Transkripzioa

-Eta gero esan dezu baserrien ganadue zeunkazuela eta. Eta zer egiten zenduen, soroa eta baserrie eta eskola, danak batera?
-Bai, eskola. Mutil-koskorra, ni amorraue nintzen irixekin eta orduen ´e, eta hamentxe. Batzuetan eskolaa eta bestien gerau eta holaxe, segi. Perpezixo haundirik ez, holaxe ibili. Gazte-denporia holaxe pasau. Gero hamalau urtekin bi urte morroe hor baserri baten pasau nittun. Hamalau urtekin jun eta hamaxeira arte.
-Ze basarritan?
-Hortxe, Apasagastin. Hortxe ganaderixa dagona, hortxe bertan.
-Emaztea: bi mutil zeuzken eta bixak gerrara eraman.
-Haiek gerrara eaman eta ni egon nintzen gero. Bestela beti Epelarren, eta hementxe, ardi, bihor, eta jairik ´e ez askotan.

7. Etxeko jeneroa etxerako

- **Erref:** AZK-011/009
- **Iraupena:** 0:00:38. **Hasi:** 00:10:02. **Bukatu:** 00:10:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

<p>Etxean lantzen zutena etxeko kontsumorako izaten zen, fruituak bakarrik saltzen zituzten azokan.</p>

Transkripzioa

-Eta soroan lanik egiten zenuten kalera saltzeko?
-Kalera saltzeko? Kalera saltzeko soroko lanik ez, etxerako garixe eta artua ta. Hori dana etxerako. Kalera saltzeko frutie. Sagarra eta holakue bai puxket orduan ´e, afezixo haundixe nun, danerako nun afezixue.
-Azokara juten ziñen?
-Gero-gero bai baiña ordun ez. Azokan hau ibiltzen zan, arkumak saltzen eta eta hau eta hau, txanponak honek manejatzen zittun danak. Ni morroe.

8. Eskolara oinez

- **Erref:** AZK-011/010
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:10:40. **Bukatu:** 00:11:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskola garaian inguruko baserrietako umeak elkartzen ziren, Juan Jose Agarren ibili zen eskolan. Inguruko baserri-izenak aipatzen ditu eta etxetik eskolarako oinezko ibilera.

Transkripzioa

-Eskola garaian jolasak egingo zenituzten ba.
-Eskolan jolasak? Pendiz mutur batetik bestera saltoka eta, egin behar bai. Ez hola, partikularrik ez.
-Ze juntatzen ziñaten, ume asko?
-Bai, hemen albokuek eta, horkuek bi etxe. Oiñ haustuta dare bixek, Errekalde eta Aldako, eta hau [...] eta; eta gero Goitxeta esaten zakon lau etxe badaude ta, ume mordue juntatzen giñan.
-Eta eskolara nora juten ziñeten?
-Agarrera, Agarrera.
-Zer juten ziñeten, oiñez?
-Honbre! Zaku zarra, zakue burutik hartute. Zakue burutik hartute eurixa zaniien. Aintxintxike [Mala...tik] pasatzen gendun mutilkoskor zarrak, aintxintxika. Eta, dios!

9. Korostietan eta Madariagan erromeriak

- **Erref:** AZK-011/012
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:12:22. **Bukatu:** 00:15:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Korostieta baserrian putzu baten inguruan egiten zen erromeria eta Madariagara ere joaten ziren. Soinua izaten zen eta dantzara joaten ziren. Azkoitian ez zuten dantza lotuan egiten uzten, baina hala ere saiatzen ziren. Neska-laguntzeak eta gaztetan izandako neska-lagunaren inguruko kontuak kontatzen ditu.</p>

Transkripzioa

-Eta hemen ingurun festaik eta? -Festie? Hamentxe, hortxe, mendibarren baten, Korostitten edo eitten zen errromeixe. -Zer da, ermittan bat edo? -Ez da ezer'e. Potzu haundi bat eta baserri bat ondun eta gaintxo bat. Eta hantxe eitten zan. Errromeixe bolada baten kristona eitten zan. Eta soldautza aurrien erromeri gehixenien Madarixara. Badakizu nun dagon, Madariaga? -Bai. -Haraxe. Kintto aurrin. Holaxe. Horra batzuetan eta bestietan hara. -Eta ze festa eitten zan ba? -Soiñua. -Besteik, herri-kriolik edo? -Ez, herri-kriolik eta hortakoik ez zan izeten. Soiñue eta dantzie ta. Lotun ein nahi jentiek eta hemen Azkoitixen ez zeben lagatzen. Eta hor mendi-errromeixie eitten zan, mendi-errromeixek eitten die oiñ´e. Xoxotetik albora Zamalekue izena dun leku baten, eta hango egune. Eta soiñujole bat Zamalekun eta paretie dago mugie Azpeittikue eta beste aldetik beste soiñujole bat, eta baltsuan han eta. [Malaatik?] pekatuen billurragatik jentie jutun zan hara. Danak alde, lotun egin nahi. Gero esaten debe pekatuen billurrez egon ziela, hori dana gezurre da. -Elizak bazuen orduan indarra. -Elizek bai, baiña hara lotun eittera pekatuen billurrik balebe ez zien jungo. Danak hara, neska´e bai, Azpeittiko partien libre eta Azkoittikuen ez zeben lagatzen. Hamen mendixen. -Eta gero erromeritik neska-laguntzera. -Batzutan bai, heldu gerrittik eta. -Nola izeten zan hori? -Zaittu in ber. Batzutan aurretik zitie einde dantzan edo abar. Gero etorriko naiz edo, hau-hori. Gero zaittu noiz alde eitten zun eta atzetik junde. -Bide-sail edarrak egingo zittuzuen ba neska-laguntzen. -Bai, batzutan bai. Larraskandan euki giñun soldautza aurrin, gaztetan, eta pentsa eizu hemendik Larraskandara. Aittu al dezu behin ere Larraskanda? -Bai. Aittuta nao. -Aillegau’re iguel? -Ez. -Larraskandan euki nun, Tomaxa. Makiña bat aldiz etorri nintzen, neskie gustatzen zin..., neska jatorra zan, pareja ederra eitten gendun, eta, esto, egualdi txarrakin de, elurra igul eta lokatzia igul eta, neuk, "sekula gehixao ez diat etorri behar, kristaurik ezin dek hemendik ibili eta". Pasau haure eta berriz´e jun.

10. 17 urterekin soinua jotzen hasi

- **Erref:** AZK-011/013
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:15:10. **Bukatu:** 00:17:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Jose 17 urte zituela soinua jotzen hasi zen, eta Sakabi rengana joaten zen ikastera, baina etxeko lanak zirela eta astirik ez eta anaiari eman zion. Anaiak Intxuzabalekin ikasi zuen eta soinu handiarekin ere ibili zen.</p>

Transkripzioa

- Ta etxen zuek, erromerie aittau degu eta zuen etxen soiñue, bazala soiñujolea zuen etxen ez?
- Neu hasi nintzen lelengo. Ni hasi, haserie nik eman niyon.
- Umetan?
- Umetan ez, koskortute. Orduko hamaxei-hamazazpi bat urte bai. Eta ikesten pixket hasi ere bai. Bihetz gogor, eskue ez nun gozue. Sakabiri

ikesten pixkaten ibili nintzen. Eta piezie konpleto hartzen nun nik jundako bakoitzin.

- Zer juten ziñen, Sakabin etxera?

- Bai. Eta gero ezin gozau soiñue. Astirik ez hemen behin ere, gure etxien astirik izan al da ba! Hemen beti artalde haundixe eta ganau asko egon da, beti. Halaxe, be!, nazkauta laga eta, hori, "aiba soiñue, nahi dekana ein zak", anaiai. Ni baiño hamaika urte gaztiao da hori.

- Eta etxean soiñue nundikan erosi zenduen ba? Erosi in zenduen?

- Kandidoi soiñu zaharra, gerran ta danien ibillitakua. Gerra ondoko kontuek. Gerran eta danien ibilittako soiñua. Kandidoi erosi giñun. Eta nahi dekana ein zak soiñuakin. Eta hori [Mutxi?] artistie da hori, eta belaxe hasi zen blibla-blibla, belaxe kristona, ta afezixue kristona eta ikisi zun, azkar ikisi zun. Eta gero euki zun Intxurzabal, Intxurzabal aitzerie, ta haure hemen egon zan erakusten batzutan, horrek primeran ikisi zun soiñu jotzen, abilla zan hori oso soiñu jotzen.

- Zuek gaiñera dana belarriz ikasiko zenduen?

- Bueno, bestiei aittuta; harek asko erakutsi zigun, Intxurzabalek. Eta gero, soiñu estimazio..., oso ona zetorren hori, eta gero soiñu haundixan inbidixe ein zitzakon. Eta soiñu haundixakin trastornau zan. Harekin puxkat ikasi zun baiña. [...]. Eta atzera txikixakin hasi zan. Eta txikixakin atzea ondo jarri zan berriz´e. Baiñe behar bezela ez.

- Orduan soiñua garestia izango zan ba?

- Garestie ez. Prezioik ez dakit nik ordukoik baiña garestie ez. Soiñu zaharra zan eta. Oindik soiñu hori bizi dala uste det. Hortxe Atanon omen dago. Gerran ta danien ibilittakue haure soiñua.

11. Udaberrian mendian artzain, txabolan

- **Erref:** AZK-011/014
- **Iraupena:** 0:04:05. **Hasi:** 00:17:48. **Bukatu:** 00:21:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Gerra ondorenean gosea pasa zuten, baserrian hala ere hobeto bizi ziren. Mendia atsegin zuen, ardiak jeztera hara joaten zen. Orduko janzkera aipatzen du. Udaberrian mendian txabola zuen eta bertan lo egiten zuen. Esnea bizkarrean ekartzen zuen, alabek laguntzen zioten.

Transkripzioa

-Gerra onduen hamen urte kaskar samarrak izen zin. Gosie ta gerra onduen, bai. Gosie baserrixen hainbeste ez. Eitten zunak zeoze, eitten dunak beti eukitzen du zeoze. Eta basarrixen eitten zunak zeoze beti eukitzen zun. Eta kalien eitten ez dunak gutxi eukitzen du, e. Holaxe baserrixen gu beti holaxe defendiu. Lan asko, ganau asko ta. Neu´re mendizalie ikaragarri te, mendixen bizi naiz baiña mendire juteko kriston gogue eukitzen nun hala´re. Bai, juten nintzen mendire ardi jaztera, artajorran jardun eta ardi jaztera illuntzin. Erropak zikindutte, izerdixekin eta bakizu artajorran eta ukuillun eta; bota danak eta garbixek jantzi. Hori bai. Eta lepun medailla txiki bat, eta katikin medailla txiki bat.

-Zer erropa jazten zen orduan?

-Holakotxe prakak eta abarkak eta. Alkandora garbixe. Bai ba, hoixe.

Abarkak, abarkak. Oin ere abarkakin ibiltzen naiz ia beti. Kalin eta ez, baiña hamen baserrin bai. Abarkak, eta mendirako garbixek, abarkak eta galtzetak holakuek garbixek mendireko beti. Hori bai, mendire sekula ez hemengo zikiñekin. Beti garbixekin. Akordatzen naiz mendire medaillie, azkenerako galdu ein nun, zillarrezkue galdu ein nun, kastau itten zan, lanien eta eten eta laga ein nion. Baiña beti mendire, pausuen, dan!, dan!, dan!...

-Zer ematen zizun ba medailla horrek?

-Dotorezixe. Dotore gustatzen zitzaten pixket.

-Presumidua ziñen orduan.

-Pixket bai. Bolara baten dezente.

-Mendira jutea afizio bezela?

-Mendira ardi jaztera jun. Udaberrixen lo ere mendixen, udaberrixen hillabete pare bat lo eitten nittun.

-A bai? Eta nun egiten zendun?

-Txabolan, txabolan. Neuk egurrekin ein kamaiñie eta zeoze eman, manta zahar batzuk, eta hantxe lo.

-Zuek egindakoa txabola?

-Txabolak bai. Txabolak badauzket oiñ'e. Estutzen bazea etorri, hiru badauzket mendixen.

-A bai?

-Bai, estutzen bazea etorri zu ere. Hiru badauzket illeran txabolak. Eta terrenuek ere bai galantak hartute. Eta hantxe. Alabak'e bastante askotan. Gero gaiñez bizkarrien ekartzen nittun. Eta gero alabak gogortu zienin, hau astuekin eskolatik laga zixonin, eta astuekin bazkalonduen junde, ohittute, ohittu ein zien ba, eta jatxi te, zuzentzen zittuen ardiek eta ni lo eittera. Bakarrik ez zeon lagatzeik eta. Han lo egin, jun eta lo egin, goizien ardiek jetxi te behera. Gero astuekin ondo, baiña lenengotik bizkarrien. Esniek'e. Eta neuk jan ber nuna're bai. Ontzixek garbitzekua edo, bizkarrien gora, marmittek eta. Kristonak eindakue.

-Eta bakarrik egoten ziñan edo anai-arrebak batek lagunduko zizuen.

-Han mendixen?

-Bai.

-Bakarrik. Bakar-bakarrik. Ezta nahi ere. Ni ordun zerekin billurtuko nintzen ba. [...] ez zegon ni billurtzeko. Gogorra nintzen ni. Neuk esatie ez da ederra baiña. Billurto? Beti, keriziak beti izete du, gabien eta beti izeten da. Txakurrek'e zaunkatzen zuen gabien iñoiz eta bidie Azpeittitik neuk lo eitten nun txabola aurrera, horra Aittola aldea, bidie, jentie pasatzen zan bidien eta txakurra zaunkaz, eta billur antza bai, billur antza bai.

12. Estraperloan etxe ondotik Madarixa aldera

- **Erref:** AZK-011/015
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:21:53. **Bukatu:** 00:22:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

<p>Mendian egon zen garaian estraperloa ezagutu zuen. Estraperloan aritzen zirenak Joseren etxe ingurutik pasatzen ziren Madarixa aldera mendiz, artean ez baitzegoen biderik.</p>

Transkripzioa

-Estraperloa ezagutu zenuten?

-Bai. Ezautuko ez gendun ba. Estraperlue egon zanienez pasarie Azpeititik, pasarie hementxe etxe [buruen?] dago bidie. [...] gure Aiztiko Potzoaldie du izena. Hortxe dago pasarie Madarixara, danak hortxe pasatzen zien. Gabaz txakur-zaunka hotsak ere bai, ganaue hanka-markan, bidie ebaitten egoten zan estraperlo garaian hor.

-Eta zerena egoten zan?

-Jakin eizu. Ixko haundi bat harrapau ben Madarixan [...]. Hortik pasatzen zan. Madarixara e(ra)man eta hortik manejatzen zien. Hemen kamiñoik ez zan eta. Hemen akabera gabeko istorixie hortako gauzetan gerra onduan.

13. Bidea egin zutenekoa

- **Erref:** AZK-011/016
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:22:47. **Bukatu:** 00:24:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

<p>Bidea egin zutenekoa eta nola egin zuten kontatzen du. Ez zuten inoren laguntza beharrik hura ordaintzeko.</p>

Transkripzioa

-Hemen kamiñua nola egin zenuten, auzolanean?

-Ez, makiñekin. Lelengo egin zan, behie egin zebeñ lelengo, ta harakue. Eta gero Errekaldeko hoiak suete txarrekuak eta, nik geruao ein nun nik, hortik kruzetik honakua geruo. Hori ein nun makiniakin, kutxariakin. Eta asko kosta zan. Errekaldekuk oin ez die bizi eta ordun ´e ez. Hala artian bai? Haixek hara bittartien puxkat lagundu baiña bestela bakar-bakarrik.

-Eta dirue nundik ateratzen zenuten, zeuen poltsikotik ateratzen zenuten?

-Bai. Larogeta hamar ganbionkada eskoria, Lorentxo zanak. Ekarri itzak, illeran e! Nik ointxe zeukat astixa eta akabau arte; larogeta hamar ekarri zittun. Eta hemen ataxie ta kaskille zan leheno, eta puxkat zabaldu eta eitteko. Beste hamar, ehun ganbionkada eskoria badie hor azpizen. Eta gero eskoria txilindrua pasauta eta dana ondo ipiñi nun eta gero brea bota genduen hobie zala eta. Eta brea bota zun, laguntasuna orduan bai brea botatzeko.

14. Soldadutzan sukaldari lanean

- **Erref:** AZK-011/023
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:34:05. **Bukatu:** 00:35:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Soldadutza garaian bizimodu ona izan zuen. Kapitainak oso estimatua zuen eta erdaraz jakin izan balu, Jose bertan geratuko omen zen. Kapitainak

bere etxera eraman nahi izan omen zuen sukaldari lanetara, baina ez zen joan.</p>

Transkripzioa

-Ez ba, ez ibili, ez ba. Soldautzen ´e... soldautzen ´e pusilakin tirue baten eo bitten beste... zea, zeara junde, tiroa junde, bestetan ez nun sekule pusilik hartu ´re in nik! Soldautzie aberatsak bezela pasau nun. Lana einde, e!

-Baina soldaduska ona.

-Lana inde, e! lana inde. Bai. Estimau izen nitzen oso soldau, baine lana inde. Ta lehen ´e aittau deu ta, erderaz ondo jakin banu, ez dakit etorri ´re ingo ote nitzen.

-Ez? zu gustoa eon zinen ordun.

-Ni jundeko lekun ohittu. Kapitanak bere etxea eman nahi izen nindun.

-Kozinero lanetaa?

-Kozinero lanetaa. Danetatik apartau nindun. Haure eon zan ba nei beire noizpaitten! bere etxea. Ta alaba earrak, neska gazte earrak ´e bazauzken. Ta...

-Ta jun zinen?

-Ez. Ta... bere asistentie bialdu zin: "Hi, kapitanak -gizon ona zan ta- hau eta hau esan dik, ia jungo al hitzean bere etxea", ta... erderaz ´e paillue...

- Emaztea: Batez.

- Bat ´e bai!

- Emaztea: Gutxi ordun.

- baiñe... pallue, han ikisiko nian, baiñe... Ta... esan nion hemen gustoa naola ta ez dauketela aldeiteko asmoik, eta halaxe geratu. Bestela, bestela ez dakit ze ingo nun, hantxe igual geratu.

15. Azkoitian ezkondu eta ezkon bidaira Zaragozara

- **Erref:** AZK-011/025
- **Iraupena:** 0:04:17. **Hasi:** 00:36:13. **Bukatu:** 00:40:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Azkoitian ezkondu ziren San Markos egunez eta ezkon bidaira Zaragozara joan ziren trenez. Garai hartan ez zen izaten kanpora joaterik. Orduko erdararen inguruan hitz egiten du. Ezkon bazkaria kalean egin zuten. Orduko banketeen inguruan hitz egiten du. Andrearen aurkezpena eta inguruko kontuak.

16. Pilota eta aizkoratako zaletasuna

- **Erref:** AZK-011/027
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:42:12. **Bukatu:** 00:44:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

<p>Iloba pilotaria du eta bere gaztetako pilotarako afizioaz hitz egiten du.

Atano pilotaria izendatzen du. Kirola izugarri gustatzen zitzaion, aizkora, besteak beste. Aizkolarien aipamena. Juan Josek 10 arroako bola etxean zuen eta hura jasotzen zuen. Ez zuten apusturako afiziorik.</p>

17. Idi-probetan apustuan

- **Erref:** AZK-011/028
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:44:40. **Bukatu:** 00:46:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Etxeko idiekin Azkoitian eta Antzuolan idi-probak jokatu zituenekoa kontatzen du.</p>

18. Frutak landatzen zituzten; behorak saltzen zituzten

- **Erref:** AZK-011/031
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:52:06. **Bukatu:** 00:55:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Gaztetan melokotoiak, txermenak, sagarrak, etab. landatzen zituen. Behorak ere bazituen eta Zumarragan saltzen zituen. Urtean 2 txerri hiltzen zituzten etxeok eta zenbait baserritara "txerri erregalia" zeritzana bidaltzen zuten.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-07-08

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com